

Арман Карапетян, студент 5 курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри господарсько-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат економічних наук **Загорняк Н.Б.**

РОЗГЛЯД СУДАМИ ГОСПОДАРСЬКИХ СПРАВ У РОЗУМНІ СТРОКИ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА ПРАКТИКИ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ

Досвід вивчення судової практики у господарських спрах показав очевидну закономірність: особа яка звертається до суду з позовом про захист, відновлення своїх порушених прав, фактично не може вважатися захищеною від затягування процесу, а застосування поняття «розумний строк» не вирішує цієї проблеми. Вважаємо, що це питання на сьогоднішній є надзвичайно важливим.

Як відомо, якщо одним із правових наслідків пропуску процесуальних строків учасниками процесу є втрата ними права здійснити відповідну процесуальну дію, то по відношенню до дій або бездіяльності судді такий наслідок вочевидь не може бути передбачений. Слід погодитись із тими дослідниками, які вказують, що застосовані у Законі України «Про судоустрій і

статус суддів» [1] та Господарському процесуальному кодексу України [2] поняття «розумний строк» та «розгляд справ у розумні строки», не можуть бути використані так, щоб відбулося поновлення порушених прав добросовісного суб'єкта господарювання, оскільки відсутній обов'язковий зв'язок між ними [3]. Отже, на сторонизалишено це питання, що тягне за собою такий наслідок, як затягування розгляду справи, а згодом, і виконання рішення, що неприпустимо, адже саме його виконання - справжня мета, якому має бути досягнуто. Саме таке розуміння повністю відповідає прецедентній практиці Європейського суду з прав людини, відповідно до якої враховується при визначенні розумного строку розгляду справи період з надходження до суду позовної заяви, який закінчується виконанням рішення суду.

Більше того, у тому випадку якщо особа неухильно виконує в процесуальному порядку всі вказівки, рішення суду, проходячи через всі етапи господарського процесу, сукупність відповідних періодів часу у розрахунку з моменту подання позову до моменту реального поновлення порушених прав, даний строк майже завжди перевищує усі строки, встановлені передбачені Господарським процесуальним кодексом України. Відомо, що суд за затягування розгляду справи відповідальності не поніс ще жодного разу. Що стосується етапу виконання рішення, то, відповідно до пункту 10 Постанови пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам», за змістом частини 1 ст. 121-2 Господарського процесуального кодексу України, скарги щодо виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів підлягають розгляду господарським судом, який розглянув відповідну справу у першій інстанції, тобто тим господарським судом, що видав виконавчий документ, незалежно від того, якою саме особою подано скаргу, а розгляду таких скарг здійснюється судами за правилами Господарського процесуального кодексу України [4]. Приймаючи до уваги невисокий відсоток оперативного розгляду й за цією категорією справ, можемо дійти висновку, що захист прав суб'єктів господарювання у судовому порядку пов'язаний із неабиякими труднощами.

Перевищення розумних строків при розгляді спору судом є неприпустимим, оскільки порушує п. 1 ст. 6 [Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року](#) [5], а оперативне вирішення спорів помітно додасть визначеності у господарські відносини. Тому вирішення розглянутої проблеми має значну наукову та практичну цінність.

Список використаних джерел:

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07 липня 2010 року // Офіційний вісник України. - 2010. - № 55/1 (30.07.2010). - Ст. 1900.
2. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 6 (11.02.1992). - Ст. 56.
3. Городовенко В.В. Проблеми дотримання розумних строків розгляду за процесуальним законодавством України // Право України.-2012.-№1\2. - С. 404-413

4. Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам : Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 24 жовтня 2011 р. №10 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [http: // zakon2 .rada. gov.ua](http://zakon2.rada.gov.ua)

5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод зі змінами, внесеними Протоколом N 11 (Конвенцію ратифіковано Законом N 475/97-ВР від 17.07.97)